

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet

2007-03-05
Dnr 2006:2174
Dnr.2006:2115

Redovisning av uppdrag om kursplaner med yrkesinriktning i kommunal vuxenutbildning m.m. samt uppdraget om kursplan för utbildning till elevassistent

Dnr U2006/5218/SV och Dnr U2006/5219/SV

I bifogad rapport redovisas uppdraget om kursplaner med yrkesinriktning i kommunal vuxenutbildning m.m. samt uppdraget om kursplan för utbildning till elevassistent givna i Regeringsuppdragen U2006/5218/SV och U2006/5219/SV den 13 juli 2006.

Sammanfattning

Skolverket avvaktar kommande uppdrag kring gymnasieskola och vuxenutbildning innan verket ev. fastställer nationella kursplaner med yrkesinriktning i gymnasial vuxenutbildning. Skolverkets arbete med att se över gamla kursplaner och ta fram nya inom ramen för påbyggnadsutbildningar fortsätter i samverkan med berörda intressenter. I samband med ungdomsgymnasiets reformering behöver vuxnas behov av relevanta styrdokument utredas närmare.

Från företrädare för olika branscher har framförts att det finns ett ökat behov av yrkesutbildningar och ett överblickbart system för yrkesutbildning inom vuxenutbildning på olika nivåer. Skolverket bifogar kursplan för utbildning till elevassistent samt kursplan för yrkesförare godstransporter. Kursplanerna kommer att publiceras i Skolverkets författningssamling (SKOLFS) under våren.

Per Thullberg
Generaldirektör

Ylva Malm
Undervisningsråd

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet

2007-03-05

Dnr 61-2006:2174
Dnr 61-2006:2175**Redovisning av uppdrag om kursplaner med yrkesinriktning i kommunal vuxenutbildning m.m. Dnr U2006/5218SV samt uppdrag om kursplan för utbildning till elevassistent Dnr U2006/5219/SV.**

Skolverket redovisar här uppdrag om kursplaner med yrkesinriktning i kommunal vuxenutbildning i enlighet med regeringsuppdrag U2006/5218/SV samt uppdrag om kursplan för utbildning till elevassistent i enlighet med regeringsuppdrag U2006/5219/SV.

Uppdraget

Regeringen fattade den 17 juli 2006 följande beslut:

Statens skolverk får i uppdrag att i samråd med Myndigheten för skolutveckling utarbeta och fastställa kursplaner för samlade yrkesinriktade utbildningar som påbyggnadsutbildning inom ramen för den kommunala vuxenutbildningen (komvux). Utbildningarna skall vara efterfrågade av arbetslivet och inte kunna tillgodoses på annat sätt än inom kommunal vuxenutbildning.

Statens skolverk skall också kartlägga eventuella ytterligare behov av och i förekommande fall utarbeta och fastställa nationella kursplaner med yrkesinriktning i gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildning.

Skolverket skall för de yrkesinriktade kurser som fastställs för gymnasial vuxenutbildning utreda om hinder finns för att kurserna också kan användas som valbara kurser i gymnasieskolan. Skolverket skall vidare undersöka eventuella behov av ändringar i regelverket för att kommunerna i ökad utsträckning skall kunna genomföra utbildningar med yrkesinriktning inom komvux.

I uppdraget ingår även att utarbeta och fastställa betygskriterier och ange de förkunskapskrav som skall gälla för deltagande i utbildningen.

Uppdraget skall genomföras efter samråd med parterna på arbetsmarknaden inklusive företrädare för berörda branscher och yrkesområden. Uppdraget skall redovisas senast den 15 mars 2007.

Sammanfattning

Skolverket avvaktar kommande uppdrag kring gymnasieskola och vuxenutbildning innan verket ev. fastställer nationella kursplaner med yrkesinriktning i gymnasial vuxenutbildning. De kursplaner som trädde i kraft den 1 juli 2001 för kommunal vuxenutbildning gäller allttjämt. Den kursutformning och möjlighet att skapa lokala kurser som finns för närvarande ger inte tillräckliga incitament för att i nuvarande system skapa nya kurser på nationell nivå inom gymnasial vuxenutbildning. Skolverket bifogar exempel på hur yrkesinriktade kurser kan sättas samman till yrkesutbildningar för elever med tidigare gymnasieutbildning från studieförberedande program (bilaga 1). I samband med ungdomsgymnasiets reformering behöver vuxnas behov av relevanta styrdokument utredas närmare.

Från företrädare för olika branscher har framförts att det finns ett ökat behov av yrkesutbildningar och ett överblickbart system för yrkesutbildning inom vuxenutbildning på olika nivåer. Skolverkets arbete med att se över gamla kursplaner och ta fram nya inom ramen för påbyggnadsutbildningar fortsätter i samverkan med berörda intressenter. Skolverket bifogar kursplan för utbildning till elevassistent (bilaga 2) samt kursplan för yrkesförare godstransporter (bilaga 3). Kursplanerna kommer att publiceras i Skolverkets författningssamling (SKOLFS) under våren.

Bakgrund

I budgetpropositionen för 2006 (prop. 2005/06:1) underströks betydelsen av yrkesinriktad utbildning inom kommunal vuxenutbildning på såväl gymnasial nivå som på påbyggnadsnivå. Yrkesutbildningar på gymnasial nivå och påbyggnadsnivå är viktiga när det gäller att fylla det lokala och regionala behovet av arbetskraft och särskilt när det gäller att fylla de behov som enskilda har av att t.ex. få en yrkesinriktning och vinna inträde på arbetsmarknaden eller att ändra yrkesinriktning i arbetslivet. I propositionen angavs också som ett skäl att kontinuerlig översyn, anpassning och revidering av befintliga styrdokument i form av kursplaner är en viktig förutsättning för att möjliggöra och stimulera en ökning av andelen efterfrågade yrkesutbildningar på gymnasial nivå och påbyggnadsnivå inom kommunal vuxenutbildning. En föränderlig arbetsmarknad ställer krav på anpassade och ändamålsenliga styrdokument.

Uppdragen har genomförts efter samråd med parterna på arbetsmarknaden inklusive företrädare för olika branscher och yrkesområden. Ett antal möten och besök ute i kommunerna har ägt rum. Uppdragen har också presenterats på Skolverkets hemsida med möjlighet att lämna synpunkter.

Kontakter har tagits med Svenskt Näringsliv, LO, TCO, Svensk Handel, Teknikföretagen, Naturbrukets yrkesnämnd, Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd, Elektriska Installatörsorganisationen, Sveriges kommuner och landsting, Specialpedagogiska institutet, Socialstyrelsen och Vägverket.

De kommuner som har besökts är Stenungsund, Åmål, Göteborg, Emmaboda, Västerås samt Karlstad, Region Värmland. Fortlöpande samråd med Myndigheten för skolutveckling har ägt rum. Skolverket har också deltagit i ett antal referens-

gruppsmöten med t.ex. Valideringsdelegationen och Sveriges kommuner och lands-
ting.

Behov av kursplaner med yrkesinriktning inom gymnasial vuxenutbildning

När uppdraget om kursplaner med yrkesinriktning inom kommunal vuxenutbildning gavs, arbetade Skolverket med att fastställa kursplaner och betygskriterier för gymnasieskolan m.m. (U2004/3307/G). Skolverket konstaterade i sin redovisning av uppdraget om ämnesbetyg för gymnasieskolan m.m. (Dnr 61-2004:2637) att det fanns risk att de nya kursplanerna skulle bli mindre ändamålsenliga för vuxenstud-
erande. Några skäl som framfördes var att de nya ämnena och kursplanerna enligt uppdraget skulle avse större helheter och uppfordra till ämnessamverkan och infärgning mot program mål. De nya kursplanerna hade fokus på ämnesmål i stället för på specifika kursmål. Därmed reducerades möjligheten att utifrån en individs specifika kompetensbehov skapa en effektiv, målinriktad och individuell anpassad utbildning uppbyggd av en kombination av gymnasiekurser.

I rapporten till regeringen konstateras att vuxenutbildningen utvecklas i delvis annan riktning än gymnasieskolan. Enligt riksdagens beslut 2001-05-18 om Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen, prop. 2000/01:72, finns mål och strategier för vuxnas lärande. För vuxenutbildningen skall utgångspunkten vara den enskildes behov och förutsättningar. Detta ställer höga krav på flexibilitet i utformningen av utbildningsmålen för den enskilde och hur dessa formuleras i den individuella studieplanen. Målen kan för en vuxen vara av annan art än att uppnå generell gymnasial ämneskompetens. Det kan handla om mycket specifika kompetenser av betydelse för möjligheten att komma ut på arbetsmarknaden. Behoven för en vuxen kan avse en kombination av specifika kunskaper som i GY07 utgjorde mindre delar av ett eller flera större ämnen. Ett exempel gavs från området digital kompetens men detta kunde även sägas gälla generellt för de nya kursplanerna. De flesta inlägg på Skolverkets hemsida under GY07 och vuxenutbildningen rörde Skolverkets förslag att ta bort datorkunskap som eget kunskapsområde inom kommunal vuxenutbildning.

Förutsättningarna för förevarande uppdrag om kursplaner med yrkesinriktning inom kommunal vuxenutbildning ändrades genom regeringens meddelande den 11 oktober 2006 om att avbryta implementeringen av GY07.

De kursplaner som för närvarande gäller trädde i kraft den 1 juli 2001 för vuxenutbildningen och för ungdomsgymnasiet den 1 juli 2000. Dessa kursplaner bedöms kunna användas alltså i avvaktan av kommande uppdrag kring gymnasieskola och vuxenutbildning. Vid behov kan också lokala kurser och individuella kurser skapas. Det är dessutom möjligt för styrelsen för utbildningen att besluta om att nationella och lokala kurser kan delas upp i delkurser för vilka betyg kan sättas. Skolverket har därför för närvarande inte för avsikt att skapa nya kurser på nationell nivå inom gymnasial vuxenutbildning. Endast mindre justeringar av kursplaner kan ev. komma att göras i de fall det finns uppenbara behov t.ex. kopplingar till nya EG-direktiv eller liknande. Som en följd av att Skolverket inte fastställer nya yrkesinrik-

Dnr 61-2006-2174

tade kurser på gymnasial nivå inom kommunal vuxenutbildning utreds inte om det finns hinder för att kurserna också kan användas som valbara kurser i gymnasieskolan.

För en studerande som avslutat sina studier på samhällsvetenskapsprogrammet men vill skaffa sig en yrkesinriktad utbildning kan ett antal kurser från omvårdnadsprogrammet ge möjlighet till arbete och fortsatt lärande inom området. Gemensamma karaktärsämneskurser kombinerat med ett antal kurser från valbart utrymme kan sättas samman så att de t.ex. leder mot äldrevård eller sjukvård. Vill den studerande i stället utbilda sig inom byggområdet kan ett urval av gemensamma karaktärsämneskurser från byggprogrammet kombinerat med kurser inom måleri ge tillträde till denna del av arbetsmarknaden och fortsatt lärande i arbetslivet. Den individuella studieplanen görs utifrån den studerandes mål och förutsättningar. Samråd med arbetslivet är viktigt för att säkerställa att utbildningsinsatserna svarar mot de krav som ställs inom aktuell bransch. Exempel på utbildningsvägar ges i bilaga 1.

Behov av kursplaner inom påbyggnadsutbildning

Påbyggnadsutbildning syftar enligt 11 kap. 2 § skollagen till att ge vuxna en sådan utbildning som leder till en ny nivå inom deras yrke eller till ett nytt yrke. Det finns påbyggnadsutbildning med nationellt fastställd kursplan som exempelvis gäller Trafiklärare, Elinstallation allmän behörighet samt Barnskötare. Det finns också lokalt inrättade påbyggnadsutbildningar vilka skall utformas enligt Skolverkets föreskrifter om lokalt inrättade påbyggnadsutbildningar inom kommunal vuxenutbildning SKOLFS 2005:20.

Skolverket har tagit fram två nationella kursplaner för samlade påbyggnadsutbildningar. Det gäller utbildning till elevassistent (bilaga 2) samt utbildning till yrkesförare, godstransporter (bilaga 3). Utbildningen till elevassistent har tagits fram i samråd med Specialpedagogiska institutet och Sveriges kommuner och Landsting. Utbildningen till yrkesförare godstransporter har arbetats fram i samarbete med Transportbranschens Yrkesnämnd och Vägverket, som båda har framfört önskemål om en nationell kursplan som svarar mot de behov och krav (bl.a. EG-direktiv) som finns idag.

Ytterligare behov av nationella kursplaner med yrkesinriktning inom gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildning

Vid samtal med avnämare och företrädare för *kommuner* framkommer att det finns oro för arbetskraftsbrist inom ett flertal sektorer. Framför allt pekar man på stora åldersavgångar samt struktur- och teknikförändringar. Nya och högre kompetenskrav ställs inom ett flertal områden och ungdomsgymnasiet täcker inte behovet av arbetskraft framöver. Transportbranschen är t.ex. i stort behov av lastbilsförare och årligen behöver 4000--6000 personer rekryteras. Gymnasieskolan utbildar ca 1500 förare per år och enligt branschen råder det redan idag brist på välutbildade förare. Behovet av yrkesutbildning, inte minst för vuxna som kommit till Sverige i vuxen ålder, har av branscherna bedömts vara stort.

Dnr 61-2006-2174

Vid möten med *Sveriges kommuner och landsting* har skötarutbildning t.ex. mentalskötare diskuterats. För att arbeta inom psykiatrivården och äldreomsorgen behövs mer livserfarenhet än vad de ungdomar har som kommer direkt från gymnasieskolan. Det råder ett stort behov av mentalskötare och det finns idag ingen kontinuitet och likformighet för denna typ av utbildningar. Det behövs kortare kurser som vid behov kan komplettera tidigare utbildning eller kombineras till en sammanhållen utbildning. Utgångspunkten är gymnasieskolans karaktärsämnen på omvårdnadsprogrammet. Påbyggnadsutbildningen blir då en specialisering, med utgångspunkt i såväl den studerandes kompetens som verksamheternas behov. Det måste hela tiden finnas möjligheter att gå vidare utan återvändsgränder. Andra områden som har diskuterats är utbildning för tandsköterskor och fritidsledare samt inom verksamhetsområdet vatten och avlopp, där det också behövs utbildad arbetskraft.

Från *Socialstyrelsen* påtalas behov av påbyggnadsutbildningar inom vård av och omsorg om äldre och vid arbete med funktionshindrade. När det gäller vård av och omsorg om äldre finns behov inom demens, gerontologi och socialt arbete, handledning, palliativ vård, IKT inom vård och omsorg samt läkemedel. Områdena har angivits i prioritetsordning. När det gäller arbete med funktionshindrade lyfts följande områden fram: kunskap om funktionshinder, små och mindre kända handikappgrupper, bemötande och förhållningssätt, inflytande och empowermentprocesser, samarbete, samverkan, gränsöverskridande arbetssätt, offentlig sektor, samhällets aktörer inom vård och omsorg, alternativa kommunikationssätt, att arbeta som personlig assistent. Det behöver inte vara en samlad påbyggnadsutbildning utan det kan också finnas skäl att skapa en påbyggnadsutbildning som består av en enda kurs. Delar av utbildningen kan sedan lokalt läggas samman utifrån individens behov och förutsättningar. Liknande resonemang har förts av Sveriges kommuner och landsting. Skolverket fortsätter diskussionerna med såväl Sveriges kommuner och landsting som Socialstyrelsen kring främst påbyggnadskurser som t.ex. gerontologi och geriatrik samt vård och omsorg vid demenssjukdom.

Svensk Handel framför att det finns ett ökat behov av butiksledning med de senaste kunskaperna om att leda och utveckla modern butikshandel, behov av butikskommunikatörer med förmåga att skapa säljande butiksmiljöer samt behov av kvalificerad säljpersonal med förmåga att skapa goda kundrelationer och med vilja att utvecklas i yrkesrollen. Svensk Handel ger förslag till ett 'yrkesvux' med inriktning mot handel och service som skulle kunna utformas enligt en trappmodell. Yrkesvux bör fokusera på att ge solid anställningsbarhet och även förmåga att tillföra värde enligt de två första stegen i en beskriven kompetenstrappa: baskompetens, bred kompetens, specialistkompetens och toppkompetens.

Naturbrukets Yrkesnämnd har arbetat fram kompetensbeskrivningar för tre olika nivåer inom mjölk- och grisproduktion, teknik/växtodling och lantbruksföretagande. Här kan nivå två sägas omfatta utbildning som bygger på gymnasieskolans naturbruksprogram och består av kortare kurser/moduler som vid behov kan byggas

samman. Det finns behov av kortare yrkesutbildning och nämnden vill fortsätta diskussionerna med Skolverket.

I kontakter med branschorganisationer och företag inom *teknikområdet* har framförts behov inom plåt-, svets- och byggområdet samt inom styr- och reglerteknik. Behoven har påtalats ur såväl perspektivet åldersavgångar som teknisk utveckling. Andra områden där det råder behov är t.ex. begränsad behörighet BB2 inriktningar larmtekniker, hisstekniker, begränsad behörighet BB2 och BB1 inriktningar industrielektriker och installationselektriker. Byggnadsmedsutbildning, CNC-tekniker och CNC-operatörer samt VVS-teknikerutbildning är andra exempel. *Verkstadsindustrin* har också lyft fram behovet av kompetens inom området mekatronik. Det blir allt vanligare att mekaniska produkter också innehåller en betydande del elektronik och det går inte helt att separera de olika teknikerna eftersom elektrikern behöver förstå det mekaniska och mekanikern det elektriska. Det finns behov inom hela området stark- och svagström. Inom *transportsektorn* finns behov inom lager och materialhantering. Branschövergripande har framförts behovet av högre och förnyad kompetens inom området underhåll och driftssäkerhet med utgångspunkt i såväl kvalitets-, ekonomi- som säkerhetsaspekter. Branschföreträdare påpekar också att ungdomsgymnasiet och vuxenutbildningen måste samverka. Inte minst av ekonomiska skäl måste lokaler och utrustning utnyttjas bättre än vad som görs idag.

Yrkesutbildningens roll för människors etablering och återinträde på arbetsmarknaden samt för arbetsgivarnas rekrytering till jobben blir allt tydligare. För enskilda kommuner kan det vara svårt att ha en överblick över de arbetsmarknadsmässiga behov som finns och här kan regioner komma att spela en större roll. En utveckling är på gång där kommunerna genom samarbetsavtal går från en utbudsstyrd organisation av vuxenutbildning mot en mera efterfrågestyrd sådan. Detta förutsätter givetvis en god samverkan såväl mellan kommuner som mellan kommuner och företrädare för arbetslivet. Yrkesutbildning bör utgå från såväl vuxnas som branschernas behov och därför är arbetslivsföreträdarnas roll, delaktighet och inflytande viktig för att skapa legitimitet och behovsanpassning. Utbildningen bör också vara påbyggbar och inte skapa återvändsgränder. Nivåerna i utbildningsbehovet kan, enligt branscherna, variera dvs. vad som kan hänföras till gymnasial nivå, påbyggnadsnivå eller kvalificerad yrkesutbildning (KY) måste analyseras vidare. För kvalificerad yrkesutbildning krävs grundläggande behörighet för högskolestudier men det finns exempel på utbildningar där det inte krävs någon tidigare utbildning eller erfarenhet inom yrkesområdet. Den grundläggande delen av yrkesutbildningen skulle då kunna sägas motsvara gymnasial nivå.

Branschföreträdare för olika yrkesområden har till Skolverket framfört att det finns behov av att skapa ett överblickbart system för yrkesutbildning på olika nivåer. Idag är det svårt att skilja mellan olika utbildningsformer och mellan vad som kan betraktas som yrkesförberedande, grundläggande eller kvalificerad yrkesutbildning. Såväl kommuner som olika avnämare har tagit upp frågor kring finansiering och den svårighet som råder att överblicka vuxenutbildningsområdets olika former och regler. Systemet för yrkesutbildning behöver vara lätt att förstå och överblickbart.

Även valideringsprocessen underlättas betydligt om det finns ett enkelt system som kan användas såväl vid identifiering av individers kompetens och vid jämförelse med utbildningar i andra länder.

Svenskundervisning för invandrare (sfi)

Svenskundervisning för invandrare (sfi) är inte primärt ett område som omfattas av uppdraget. Indirekt kan dock sfi komma att involveras av flera skäl. Skolverket har i sin lägesbedömning 2006 men också i detta arbete konstaterat att vissa kommuner organiserar sfi med särskild yrkesinriktning. Många som söker sig till Sverige har yrkeserfarenhet från sitt hemland men får alltför sällan tillfälle att utöva sitt yrke på den svenska arbetsmarknaden. Ett hinder är språket. För den som skall ta sig igenom kompletta studiegångar för vuxna, från sfi till en gymnasieutbildning, väntar lång studietid och dryga kostnader för både den enskilde och samhället. Vägen till arbetsmarknaden skulle kunna kortas avsevärt om yrkesutbildning eller yrkesorienterad utbildning kan samordnas med sfi. I många fall kan en sådan utbildning ha karaktär av anpassning av utbildning från hemlandet och uppfräschning av tidigare förvärvad kompetens. I andra fall torde, i varje fall i nuvarande arbetsmarknadsläge, även korta yrkesutbildningar i kombination med sfi öka möjligheten till arbete. Det innebär att utbildningen anpassas efter den vuxnes behov utan den längre studiegången via sfi, grundläggande vuxenutbildning, gymnasieutbildning och påbyggnadsutbildning. Fler påbyggnadsutbildningar utan förkunskapskrav från svenskt gymnasium kan också behövas för vuxna invandrare med utbildning från hemlandet. I samband med utformning av ny gymnasieskola bör uppmärksammas vuxnas behov av ett regelverk som möjliggör korta yrkesutbildningar och studier på flera nivåer samtidigt. Inte minst viktigt kan detta vara för vuxna invandrare.

Möjligheter till återkommande utbildning som utgår från individens behov som en del av det livslånga lärandet blir allt viktigare.

Förändringar inom gymnasieskola och gymnasial vuxenutbildning

Riksdagen beslutade den 21 december 2006 i enlighet med regeringens budgetproposition 2006/07:1 att det riktade statsbidraget från och med 2007 skall övergå i det generella bidraget till kommunerna. Samtidigt minskade bidraget till kommunerna. Detta kan, enligt kommunerna, få till följd att den yrkesinriktade kommunala vuxenutbildningen kan komma att minska. I 1 kap 9 § skollagen anges att främst de som erhållit minst utbildning skall få möjlighet att stärka sin ställning i arbetslivet och i det kulturella och politiska livet. Även den som redan har en gymnasial utbildning t.ex. från studieförberedande program kan ha behov av att skaffa sig en yrkesutbildning som krävs för inträde på arbetsmarknaden eller för att ändra yrkesinriktning i arbetslivet. Den faktiska möjligheten för individen kan variera över landet. I vilken utsträckning kommunerna har vilja och förmåga att genomföra utbildningar med yrkesinriktning inom kommunal vuxenutbildning bör således följas upp och analyseras.

Det aviserade uppdraget om ny gymnasieskola har stor betydelse för utvecklingen inom vuxenutbildningen. Dagens gymnasieskola ger ungdomar möjlighet att skaffa

Dnr 61-2006-2174

sig en generell och yrkesförberedande utbildning. Vuxna kan ha mer specifika önskemål om komplettering av tidigare kompetens för att komma in på arbetsmarknaden eller skaffa sig ett nytt yrke. I de fall vuxnas behov inte kan tillgodoses på ett funktionellt sätt inom ramen för gymnasieskolans kursplaner bör yrkesinriktade kurser för vuxna på såväl gymnasial nivå som påbyggnadsnivå skapas. Dessa kan vara framtagna ur såväl lokala/regionala som nationella behov. Vissa branscher anser det viktigt med styrdokument på nationell nivå för nationell likvärdighet och inom vissa branscher, t.ex. elbranschen, finns speciella krav på likformighet. En viktig aspekt är den legitimitet som måste finnas för alla yrkesutbildningar i syfte att främja ökad rörlighet inom landet och ur EU- och globalt perspektiv. I samband med ungdomsgymnasiets reformering behöver vuxnas behov av relevanta styrdokument utredas närmare.

Som tidigare framgått avvaktar Skolverket kommande uppdrag kring gymnasieskola och vuxenutbildning på gymnasial nivå. Arbetet med att se över gamla kursplaner och vid behov ta fram nya inom ramen för påbyggnadsutbildning fortsätter i samverkan med berörda intressenter.

Bilaga 1 Exempel på hur yrkesinriktade kurser kan sättas samman till yrkesutbildningar för elever med tidigare gymnasieutbildning.

Bilaga 2 Kursplan för utbildning till elevassistent

Bilaga 3 Kursplan för utbildning till yrkesförare, godstransporter

Exempel på hur yrkesinriktade kurser kan sättas samman till utbildningar för elever med tidigare utbildning på Samhällsvetenskapsprogrammet.

Exempel på kurser från *Omvårdnadsprogrammet*

Grundkurser

Arbetsmiljö och säkerhet	50
Etik och livsfrågor	100
Medicinsk grundkurs	100
Vård och omsorgsarbete	200
<u>Valbara kurser*</u>	<u>350-450</u>
	700-850 gymnasiepoäng

***Hälsoområdet**

Omvårdnad	150
Social omsorg	150
Alternativ medicin eller folkhälsokunskap	50
	350 gymnasiepoäng

***Sjukvård**

Omvårdnad	150
Sjukvård	200
<u>Rehabilitering och habilitering</u>	<u>100</u>
	450 gymnasiepoäng

***Äldreomsorg**

Social omsorg	150
Hemsjukvård	100
<u>Geriatric</u>	<u>100</u>
	350 gymnasiepoäng

Exempel på kurser från *Byggprogrammet*

Måleri

Hus o anläggningsbyggnad	150
Måleri o byggplåt	100
Rit o mätteknik	50
Arbetsmiljö o säkerhet	50
Invändig målning	150
Utvändig målning	50
Snickerimålning alt Väggbeklädnader	100
<u>Tak- o väggmålning</u>	<u>150</u>
	800 gymnasiepoäng

Exempel på kurser från *Industriprogrammet*

CNC-teknik

Arbetsmiljö och säkerhet	50
CAD-teknik A	50
Industriell teknologi	50
Jiggar och fixturer	150
Kvalitetsteknik	50
Produktionsprocessen	50
Verkstadsteknik grundkurs	50
CAD/CAM-teknik	50
CNC-teknik A	50
CNC-teknik B	100
<u>CNC-teknik C</u>	<u>150</u>
	800 gymnasiepoäng

Svets teknik

Arbetsmiljö och säkerhet	50
Kvalitetsteknik	50
Produktionsprocessen	50
Svetsmetoder grundkurs	50
Manuell metallbågsvetsning A1	100
Manuell metallbågsvetsning A2	50
Manuell metallbågsvetsning B1	100
Manuell metallbågsvetsning B2	100
Manuell metallbågsvetsning C1	50
Manuell metallbågsvetsning C2	50
<u>Manuell metallbågsvetsning C3</u>	<u>50</u>
	600 gymnasiepoäng

Plåtteknik

Arbetsmiljö och säkerhet	50
Kvalitetsteknik	50
Produktionsprocessen	50
Verkstadsteknik grundkurs	50
Plåtbearbetning A	50
Plåtbearbetning B	200
Plåtbearbetning C	150
Robotteknik A	50
<u>Robotteknik B</u>	<u>50</u>
	700 gymnasiepoäng

För fördjupning finns ytterligare kurser. Samtliga utbildningar bör läggas upp i samråd med resp. bransch och avnämare.

På motsvarande sätt kan kurser kombineras för studerande med annan bakgrund från gymnasieskolan eller med annat önskemål om yrkesinriktning. Den individuella studieplanen görs upp utifrån den studerandes tidigare val av program och kurser, ev. yrkeserfarenheter och mål för utbildningsinsatsen.

**Påbyggnadsutbildning med nationellt inrättad kursplan
Elevassistent**

2007-03-05

Skolverket föreskriver med stöd av 2 kap. 9 och 20 §§, 3 kap. 7 § samt 4 kap. 6 § förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning följande.

1 § Påbyggnadsutbildningen Elevassistent inom kommunal vuxenutbildning avser att ge den kompetens som motsvarar kraven för arbetet som elevassistent.

2 § För utbildningen skall tillämpas plan över verksamhetspoäng samt kursplan enligt bilagan till dessa föreskrifter.

3 § Som förkunskapskrav för utbildningen skall gälla slutförd utbildning på ett nationellt program i gymnasieskolan eller likvärdig utbildning eller minst fyra års erfarenhet av arbete inom skola, förskoleklass, fritidshem eller annan likvärdig erfarenhet.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juli 2007.

På Skolverkets vägnar

PER THULLBERG

Ylva Malm

Bilaga

**Plan över verksamhetspoäng för påbyggnadsutbildningen
Elevassistent (PUN005)**

Kunskapsområde	Kurs	Kurskod	Verksamhetspoäng
Elevassistent	Att arbeta som elevassistent	EAS2601	200
	Elevers miljöer	EAS2602	100
	Elevers lärande och utveckling	EAS2603	200
	Kommunikation och möten	EAS2604	100
	Att möta elever med funktionsnedsättningar	EAS2605	200
Summa verksamhetspoäng			800

Utbildningens syfte

Utbildningen till elevassistent syftar till att utveckla de kunskaper och färdigheter som krävs för att arbeta som elevassistent samt till att stimulera till fortsatt lärande. Utbildningen skall ge kunskaper om skolans uppdrag att erbjuda barn och ungdomar i behov av stöd en god pedagogisk verksamhet samt ge kunskaper om dessa barns och ungdomars behov, lärande och utveckling.

Utbildningens karaktär och uppbyggnad

Elevernas behov och verksamheternas styrdokument utgör grunden för utbildningens utformning. Utbildningen utgår från en elevsyn där eleven ses som en individ med egna intressen, erfarenheter, önskemål och förutsättningar och där barns och ungdomars lärande och utveckling är en del av deras emotionella, sociala och fysiska välbefinnande. Kommunikation och bemötande ingår som en viktig del av utbildningen liksom kunskaper om olika funktionsnedsättnings betydelse för lärande och socialisation. Utbildningen tar också upp frågor om ergonomi och elevassistentens arbetsmiljö samt hur risker i arbetsmiljön kan förebyggas. I utbildningen behandlas läroplaner, kursplaner och viktiga bestämmelser som styr verksamheten. Genus- och jämställdhetsperspektiv samt den mångfald som finns i samhället med avseende på etnicitet och social bakgrund präglar också utbildningens karaktär och utformning.

Utbildningen till elevassistent riktar sig till målgrupper som har varierande utbildning. Den studerande kan ha erfarenhet av arbete som elevassistent, medan andra inte har någon arbetslivserfarenhet alls. Utbildningen är därför flexibelt utformad där uppläggning och genomförande sker med hänsyn till de studerandes skiftande arbetserfarenheter, behov och förutsättningar. För de studerande som arbetat inom skola, förskoleklass och fritidshem med elever i behov av särskilt stöd eller i annat sammanhang skaffat sig motsvarande kunskaper kan delar av utbildningen valideras.

Utbildningen är uppbyggd av fem kurser som ger möjligheter till heltids-, deltids- eller distansstudier. Verksamhetsförlagt lärande kan tillföra utbildningen viktiga kvaliteter och delar av utbildningen kan genomföras på en eller flera arbetsplatser. Lärande i arbetslivet sker då i strukturerade former och med kvalificerad handledning av både lärare och personal.

Kursen ***Att arbeta som elevassistent*** behandlar styrdokument och den värdegrund som präglar dessa. Kursen tar upp frågor kring arbetslag, olika yrkesfunktioner och arbetsuppgifter samt arbetsmiljö och säkerhetsfrågor. Dessutom behandlas samverkan med föräldrar och med personal från närliggande verksamhetsområden.

Kursen ***Elevers miljöer*** handlar om barns och ungdomars olika livsvillkor. Kursen behandlar de samhälls- och omvärldsförändringar som kan ha betydelse för barns uppväxt, villkor och utveckling samt utvecklingen inom det handikappolitiska området. I kursen tas olika funktionsnedsättningar upp liksom tänkbara orsaker till varför barn och ungdomar benämns som elever i behov av särskilt stöd.

Kursen ***Elevens lärande och utveckling*** behandlar den pedagogiska verksamheten samt hur olika arbetssätt och metoder kan stödja elevers delaktighet, lärande och utveckling. I kursen ges inblick i det specialpedagogiska kunskapsområdet med avseende på elevers varierande förutsättningar.

ar och behov av individuellt anpassade insatser. Kursen tar också upp den vuxnes betydelse och ger möjlighet till reflektion och diskussion kring förhållningssätt och bemötande.

Kursen ***Kommunikation och möten*** behandlar elevers kommunikativa uttrycksformer och mellanmännsliga möten. I kursen ingår teorier om kommunikation och om hur kommunikation mellan människor påverkas av olika faktorer. Kursen behandlar också möjligheter och hinder i kommunikationen med utgångspunkt i olika funktionsnedsättningar. I kursen betonas vikten av god kontakt och samverkan med elever, föräldrar och andra vuxna.

Kursen ***Att möta elever med funktionsnedsättningar*** belyser olika funktionsnedsättnings praktiska, sociala och pedagogiska konsekvenser. Utifrån en helhetssyn på barn och ungdomars utveckling och lärande problematiseras elevassistentens yrkesroll. I kursen ingår ett självständigt fördjupningsarbete kring en specifik funktionsnedsättning.

Att arbeta som elevassistent EAS2601

200 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall ge kunskaper om elevassistentens roll och arbetsuppgifter. Kursen skall ge kunskaper om styrdokument och andra bestämmelser inom verksamhetsområdena samt ge kännedom om närliggande verksamheter. Kursen skall ge erfarenhet av att samverka med ansvariga pedagoger och av att diskutera frågor som rör lärande och utveckling. Dessutom skall kursen ge kunskaper om ergonomi, arbetsmiljö och säkerhetsfrågor.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- ha kunskaper om styrdokument och andra bestämmelser som styr verksamheterna,
- ha kunskaper om verksamheternas roll som stödjande miljöer för barn och ungdomar i behov av särskilt stöd,
- känna till de olika verksamhetsområdenas bakgrund, utveckling och organisering
- ha kännedom om samhällets övriga stödformer och om kommunal verksamhet,
- ha kunskaper om och kunna tillämpa regler för arbetsmiljö och säkerhet,
- ha kunskaper om ergonomi och kunna förebygga arbetsskador,
- kunna genomföra första hjälpen och hjärt- och lungräddning,
- ha kunskaper om och erfarenhet av elevassistentens roll som stöd för elever,
- kunna diskutera och reflektera över såväl den egna som arbetslagets betydelse för elevens lärande och utveckling och
- kunna delta i planering, genomförande och utvärdering av åtgärder i samverkan med ansvariga pedagoger.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande redogör för styrdokument och andra bestämmelser som styr verksamheterna.

Den studerande diskuterar och tillämpar styrdokument och deras värdegrund i den dagliga verksamheten.

Den studerande beskriver översiktligt de olika verksamhetsområdenas bakgrund, utveckling och organisering.

Den studerande diskuterar och reflekterar över åtgärder och insatser utifrån elevens behov och målen för verksamheten.

Kriterier för betyget Vål godkänt

Den studerande analyserar den egna och arbetslagets roll och betydelse för verksamhetens innehåll och utformning.

Den studerande reflekterar över hur skola och samhällets övriga stödformer kan samverka och fungera som stödjande miljö för elever i behov av särskilt stöd.

Elevers miljöer EAS2602

100 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall ge kunskaper om barns och ungdomars livsmiljöer och hur förändringar i omvärld och samhälle kan påverka barns och ungdomars utveckling och möjligheter. Kursen skall ge kunskaper om olika funktionsnedsättningar och orsaker till varför barn och ungdomar benämns som elever i behov av särskilt stöd. Kursen skall också ge kunskaper om kulturell mångfald och ge erfarenhet av att möta och stödja elever utifrån deras behov och målen för verksamheten. Kursen skall dessutom ge kunskaper i att möta och stödja elever genom ett inkluderande förhållningssätt där elevers inflytande och ansvar utvecklas.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- ha kunskaper om barns och ungdomars varierande livsmiljöer,
- ha kunskaper om hur förändringar i omvärlden kan påverka barns och ungdomars villkor och möjligheter,
- ha kunskaper om möjligheter och hinder vid funktionsnedsättningar,
- ha kunskaper om den kulturella mångfaldens betydelse i möten med elever,
- kunna diskutera och reflektera över egna och andras attityder och förhållningssätt i mötet med barn och ungdomar,

- kunna medverka i planering, genomförande och utvärdering av åtgärder och insatser och
- kunna stödja elever i behov av särskilt stöd och deras möjligheter till inflytande och ansvar.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande ger exempel på hur barns och ungdomars varierande livsmiljöer och samhällsförändringar kan påverka deras villkor och möjligheter.

Den studerande diskuterar och reflekterar över egna och andras attityder och förhållningssätt i mötet med elever.

Den studerande redogör för förhållanden som kan medföra att elever definieras som elever i behov av särskilt stöd.

Den studerande möter och stödjer elever i behov av särskilt stöd samt medverkar i dagliga aktiviteter.

Kriterier för betyget Väl Godkänt

Den studerande diskuterar och reflekterar över hur elever kan ges goda möjligheter till lärande och utveckling.

Den studerande diskuterar och ger förslag till förändringar i syfte att förbättra möjligheterna för de elever som är i behov av särskilt stöd.

Elevens lärande och utveckling EAS2603

200 verksamhetspoäng

Mål

Kursen ska ge kunskaper om olika pedagogiska verksamheter, arbetssätt och metoder för att stödja elevers lärande och utveckling. Kursen skall ge kunskaper om betydelsen av den vuxnes roll och förhållningssätt. Kursen skall också ge erfarenhet av att i samverkan med ansvariga pedagoger delta i aktiviteter som stödjer elevens lärande och utveckling.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- ha kunskaper om teorier om barns och ungdomars lärande och utveckling och om betydelsen av den vuxnes roll och förhållningssätt,
- ha kunskaper om och erfarenheter av hur elever utforskar omvärlden, tar ansvar, gör erfarenheter och utvecklar olika förmågor,
- kunna använda vardagliga situationer för att stödja elevens lärande, sociala förmåga och etiska förhållningssätt,

- ha kunskaper om olika hjälpmedel och stöd för elevers lärande och utveckling,
- ha kunskaper om vad lek, skapande verksamhet och olika aktiviteter inom- och utomhus kan betyda för elevers lärande och utveckling och
- kunna medverka i planering, genomförande och utvärdering av aktiviteter som förenar elevers idéer och intressen med målen för verksamheten.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande ger exempel på teorier om barns och ungdomars lärande och utveckling.

Den studerande ger exempel på hur elever lär sig och utvecklar social förmåga och etiskt förhållningssätt.

Den studerande ger exempel på den pedagogiska verksamhetens betydelse för elevers lärande och utveckling.

Den studerande medverkar i planering, genomförande, dokumentation och utvärdering av aktiviteter.

Kriterier för betyget Väl Godkänt

Den studerande diskuterar samband mellan synen på elever och deras lärande och utveckling och hur den vuxne uppfattar, bemöter och förhåller sig till elever.

Den studerande diskuterar och reflekterar över hur den pedagogiska verksamhetens innehåll och utformning stödjer elevers lärande och utveckling.

Kommunikation och möten EAS2604

100 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall ge kunskaper om kommunikation med utgångspunkt i barns och ungdomars kommunikativa uttrycksformer. Kursen skall ge kunskaper om hur olika faktorer kan stödja eller hindra kommunikation mellan människor samt om vikten av en god kommunikation med elever, föräldrar och andra vuxna.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- ha kunskaper om kommunikation mellan människor och hur denna påverkas av olika faktorer,
- ha kunskaper om hur barn och ungdomar kommunicerar, samspelar med andra, skapar mening i sin värld och utvecklar sin språkliga förmåga,
- ha kunskaper om olika funktionsnedsättnings inverkan på kommunikationen,
- ha kunskaper om alternativa och kompletterande kommunikationsformer,

- kunna möta och samtala med elever samt i den dagliga verksamhetens situationer kunna stödja elevernas kommunikativa förmåga,
- ha kunskaper om och förstå betydelsen av god kontakt och samverkan med föräldrar och andra vuxna och
- kunna reflektera över det egna och andra människors sätt att kommunicera.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande ger exempel på hur barn och ungdomar använder sig av olika kommunikativa uttrycksformer och hur olika faktorer kan påverka kommunikationen mellan människor.

Den studerande redogör för betydelsen av den vardagliga kommunikationen med elever, föräldrar och andra vuxna.

Den studerande beskriver olika funktionsnedsättningar och hur kommunikationen med andra människor kan påverkas och underlättas.

Den studerande stödjer elevernas utveckling av olika kommunikativa förmågor.

Kriterier för betyget Väl Godkänt

Den studerande diskuterar samband mellan olika faktorer som påverkar kommunikationen mellan människor.

Den studerande diskuterar och reflekterar över vad olika kommunikativa uttrycksformer kan betyda för elevers lärande och utveckling och över betydelsen av den vardagliga kommunikationen med elever, föräldrar och andra vuxna.

Den studerande ger förslag till hur elevers kommunikativa förmågor kan stödjas och utvecklas.

Att möta elever med funktionsnedsättningar EAS2605

200 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall ge kunskaper om praktiska, sociala och pedagogiska konsekvenser av olika funktionsnedsättningar. Dessutom skall kursen ge erfarenhet av att genomföra ett självständigt fördjupningsarbete kring en funktionsnedsättning.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- kunna söka, bedöma och använda information kring funktionsnedsättningar,

- kunna redogöra för en specifik funktionsnedsättning och dess praktiska, sociala och pedagogiska konsekvenser,
- ge exempel på åtgärder och faktorer som kan stimulera eller hindra utveckling och lärande,
- kunna diskutera och redogöra för problem och möjligheter i elevassistentens yrkesroll och
- kunna använda kunskaper om funktionsnedsättningar i nya sammanhang.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande redogör för en specifik funktionsnedsättning och dess praktiska, sociala och pedagogiska konsekvenser

Den studerande beskriver vilka faktorer som kan främja eller hindra utveckling och lärande.

Den studerande problematiserar kring elevassistentens yrkesroll.

Kriterier för betyget Väl Godkänt

Den studerande analyserar frågeställningar om den specifika funktionsnedsättningen och dess eventuella konsekvenser för elevens utveckling, lärande och socialisation

Den studerande analyserar utifrån en valfri funktionsnedsättning och dess eventuella konsekvenser för elevens utveckling, lärande och socialisation och föreslår förbättringsåtgärder samt motiverar sina ställningstaganden.

Påbyggnadsutbildning med nationellt inrättad kursplan Yrkesförare godstransporter

2007-03-05

Skolverket föreskriver med stöd av 2 kap. 9 och 20 §§, 3 kap. 7 § samt 4 kap. 6 § förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning följande.

1 § Påbyggnadsutbildningen Yrkesförare godstransporter inom kommunal vuxenutbildning avser att ge den kompetens som motsvarar Vägverkets föreskrifter inom körkortsbekämpligheterna C eller CE samt kompetenskrav för yrkesförare som anlitas för godstransporter.

2 § För utbildningen skall tillämpas plan över verksamhetspoäng samt kursplaner med betygskriterier enligt bilagan till dessa föreskrifter.

3 § Som förkunskapskrav för utbildningen skall gälla att sökande har slutfört sista årskursen i grundskolan eller motsvarande och har godkända betyg i svenska alternativt svenska som andraspråk, engelska och matematik eller på annat sätt förvärvat likvärdiga kunskaper. Sökande skall dessutom inneha svenskt körkort med behörighet B eller körkort med motsvarande behörighet utfärdat i annan EES-stat samt kunna uppvisa av Länsstyrelsen utfärdat körkortstillstånd för körkortsbekämplighet CE.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 juli 2007.

På Skolverkets vägnar

PER THULLBERG

Ylva Malm

Bilaga

Plan över verksamhetspoäng för påbyggnadsutbildningen Yrkesförare godstransporter (PUN004)

Gemensamma kurser

Kunskapsområde	Kurs	Kurskod	Verksamhetspoäng
Yrkesförare	Godstransporter 1	YRF2607	200
	Godstransporter 2	YRF2608	200
	Hälsa, miljö och säkerhet	YRF2610	50
	Transportbestämmelser	YRF2612	150
	Valbart utrymme		200
Summa verksamhetspoäng			800

Valbara kurser

Kunskapsområde	Kurs	Kurskod	Verksamhetspoäng
Yrkesförare	Fordonskombinationer	YRF2605	100
	Godshantering hjullastare	YRF2606	50
	Godstransporter specialisering	YRF2609	100
	Lastbilsmonterad kran	YRF2611	50

Utbildningens syfte

Utbildningen syftar till att ge de kunskaper och färdigheter som krävs för att på ett serviceinriktat, säkert, kvalitets- och miljömedvetet sätt arbeta som yrkesförare, godstransporter samt stimulera till fortsatt lärande. Utbildningen ger möjlighet att pröva enligt Vägverkets krav för körkortsbekräftelse C eller CE och yrkeskompetensbevis för godstransporter.

Utbildningens karaktär och uppbyggnad

Svensk lagstiftnings behörighetskrav för yrkesförare som utför godstransporter med fordon som kräver förarbehörigheterna C eller CE, ligger till grund för utbildningsinnehållet. Viktiga delar i utbildningen är trafiksäkerhet, miljökunskap och bestämmelser inom verksamhetsområdet. Utbildningen behandlar yrkesförarens roll såväl inom landet som i gränsöverskridande trafik. Verksamhetsföreläggat lärande kan tillföra utbildningen viktiga kvaliteter och delar av utbildningen kan genomföras på en eller flera arbetsplatser. Lärande i arbetslivet sker då i strukturerade former med kvalificerad handledning av lärare och personal.

Utbildningen är uppbyggd av fyra gemensamma och fyra valbara kurser inom 800 verksamhetspoäng.

Gemensamma kurser

Kursen **Godstransporter 1** behandlar yrkesförarens arbetsuppgifter och bestämmelser för godstransporter. I kursen ingår hantering av gods och körning med olika typer av truckar. Kursen tar också upp lastfordons konstruktion och användningsområde samt hur service och underhåll kan påverka fordonsprestanda, säkerhet, ekonomi och miljö.

Kursen **Godstransporter 2** tar upp frågor kring yrkesförarens roll som föredöme i trafiken. Kursen behandlar krav på avancerat, defensivt och rationellt körsätt med hänsyn till trafiksäkerhet och miljö. I kursen ingår även säkerhetsbestämmelser för godshantering i samband med lager-, terminal- och transportverksamhet.

Kursen **Hälsa, miljö och säkerhet** behandlar ergonomi och yrkesförarens arbetsmiljö samt hur risker i arbetsmiljön kan förebyggas. Kursen tar upp vikten av fysisk och psykisk hälsa, inklusive kostfrågor, samt problem i samband med trötthet och stress. Kursen tar även upp förarens roll och agerande vid krissituationer samt första hjälpen L-ABC, hjärt- och lungräddning HLR.

Kursen ***Transportbestämmelser*** behandlar bestämmelser och säkerhetsfrågor som berör lastplacering, godshantering och transporthandlingar för godstransporter inom vägtransportsektorn. Kursen tar även upp bestämmelser om och risker med farligt gods.

Valbara Kurser

Kursen ***Fordonskombinationer*** behandlar olika fordonskombinationers konstruktion och användningsområden. I kursen ingår träning i att manövrera och köra olika fordonskombinationer på ett trafiksäkert sätt.

Kursen ***Godshantering hjullastare*** behandlar grundläggande bestämmelser för hjullastare och de yrkesmässiga krav som ställs för att få utföra lossning och lastning med hjullastare. Kursen tar upp användningsområde, konstruktion och funktion hos olika hjullastare samt hur service och underhåll kan påverka prestanda, säkerhet och miljö.

Kursen ***Godstransporter specialisering*** utvecklar kunskaper om transporter inom olika specialområden. Kursen tar upp användningsområde, konstruktion och funktion inom vald specialisering. Inom ramen för valbart utrymme kan kursen väljas mer än en gång.

Kursen ***Lastbilsmonterad kran*** behandlar manövrering och hantering av gods med lastbilsmonterad kran. Kursen tar upp kranars konstruktion och arbetssätt samt hantering av olika lyftredskap utifrån kranars lyftdiagram och lyftförmåga.

Fordonskombinationer YRF2605

100 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall utveckla förmågan att utföra transportuppdrag och att manövrera fordonskombinationer och deras utrustning.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- kunna utföra transporter med olika fordonskombinationer på ett trafiksäkert sätt i enlighet med Vägverkets behörighetskrav CE,
- känna till bestämmelser för fordonskombinationers laststorlek och vikt,
- känna till olika kopplingsanordningars konstruktion och funktion och
- känna till olika fordonskombinationers konstruktion och användningsområde.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande redogör för bestämmelser för transporter med fordonskombinationer.

Den studerande tillämpar självständigt kunskaper om ett säkert och tryggt framförande av fordonskombinationer och agerar för att förebygga och minimera risker för såväl medtrafikanter som utrustning och miljö.

Kriterier för betyget Vål Godkänt

Den studerande analyserar körning med fordonskombinationer med utgångspunkt i olika trafiksituationer samt motiverar sina ställningstaganden.

Godstransporter hjullastare YRF2606

50 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall ge grundläggande kunskaper om hjullastare och om de bestämmelser och yrkesmässiga krav som ställs för att utföra lossning och lastning med hjullastare. Kursen skall ge kunskaper om användningsområde, konstruktion och funktion hos olika hjullastare. Dessutom skall kursen ge kunskaper om hur service och underhåll kan påverka prestanda, säkerhet och miljö.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- kunna beskriva hjullastares konstruktion, funktion och användningsområde,
- kunna beskriva och utföra åtgärder i samband med lastning och lossning av gods,
- kunna ge exempel på ekonomiska värden i samband med hantering av gods,
- kunna redogöra för bestämmelser för förare av hjullastare vid godstransporter och
- kunna utföra kontroll samt viss service och visst underhåll av hjullastare och utrustning.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande redogör för bestämmelser och yrkesmässiga krav inom området.

Den studerande planerar och utför lossning och lastning på ett säkert och ansvarsfullt sätt.

Kriterier för betyget Vål Godkänt

Den studerande analyserar arbetssituationer vid lossning och lastning av gods, motiverar sina beslut samt redogör för förbättringar och ger alternativa förslag på lösningar.

Godstransporter 1 YRF2607

200 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall ge grundläggande kunskaper om bestämmelser för godstransporter. Kursen skall ge kunskaper om kundbemötande och yrkesförarens arbetsuppgifter vid arbete på väg och med godstransporter. Kursen skall ge kunskaper i att köra och hantera gods med olika typer av truckar. Kursen skall också ge kunskaper om olika lastfordon och om hur service och underhåll kan påverka prestanda, säkerhet, miljö och ekonomi.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- kunna agera på ett serviceinriktat sätt,
- kunna redogöra för bestämmelser om yrkesförare vid godstransporter,
- kunna ge exempel på godstransporters påverkan på människor och miljö,
- kunna ge exempel på ekonomiska värden i samband med hantering av gods,
- kunna ge exempel på produkters tålighet vid lagring och hantering,
- kunna utföra skyltning, utmärkning och avstängning vid arbeten på väg,
- kunna beskriva lastfordons konstruktion, funktion och användningsområde,
- kunna stuva, lasta, transportera och lossa gods samt utföra godsskyddande åtgärder,
- kunna beräkna hållfasthet och säkra last med hjälp av olika lastsäkringsutrustningar och
- kunna utföra säkerhetskontroll.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande identifierar och löser problem i samband med hantering och transporter av gods.

Den studerande redogör för bestämmelser inom verksamhetsområdet, planerar och utför arbetsuppgifter vid godstransporter samt motiverar sina ställningstaganden.

Kriterier för betyget Vål Godkänt

Den studerande analyserar arbetssituationer vid hantering och transport av gods, ger förslag till lösningar, motiverar sina beslut och föreslår förbättringsåtgärder.

Godstransporter 2 YRF2608

200 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall utveckla kunskaper och attityder som stödjer ett tryggt och säkert agerande i samband med godstransporter. Kursen skall ge kunskaper om yrkesförarens roll som föredöme i trafiken med utgångspunkt i trafik, säkerhet och miljö. Kursen skall också ge kunskaper om värden och kostnader i samband med lagerhållning, terminalhantering och godsskyddande åtgärder. Dessutom skall kursen ge kunskaper om och erfarenhet av avancerat, rationellt och defensivt körsätt.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- kunna utföra godstransporter med tung lastbil i enlighet med Vägverkets behörighetskrav C och kraven för yrkeskompetensbevis,
- kunna tillämpa avancerat, defensivt och rationellt körsätt,
- kunna beskriva olika fordon och utrustning för godstransporter,
- kunna planera transporter med hänsyn till rationell varuhantering och lagerkontroll,
- kunna ge exempel på varors transportkänslighet, krav på temperatur och hygien vid samlastning,
- kunna utföra enhetslastberedning och fixering med vanliga sammanhållningsmetoder och
- kunna iordningställa lastutrymme före och efter transportuppdrag.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande tillämpar ett avancerat, defensivt och rationellt körsätt på ett yrkesmässigt sätt.

Den studerande hanterar arbetsuppgifter i samband med godshantering på ett säkert och ansvarsfullt sätt.

Den studerande tillämpar självständigt kunskaper om ett säkert och tryggt framförande av fordonet och agerar för att förebygga och minimera risker för såväl medtrafikanter som utrustning och miljö.

Kriterier för betyget Vål Godkänt

Den studerande analyserar trafiksituationer och handhavande av fordon, last och utrustning samt motiverar sina val och föreslår förbättringar.

Godstransporter specialisering YRF2609

100 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall utveckla kunskaper och attityder som stödjer ett tryggt och säkert agerande i samband med godstransporter inom vald specialisering. Kursen skall också ge kunskaper om fordon, utrustning och last inom vald specialisering. Kursen skall dessutom ge kunskaper om kvalitetsfrågor och bestämmelser för trafik, säkerhet och miljö inom vald specialisering.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- kunna beskriva konstruktion, arbetssätt och användningsområde av fordon och utrustning inom vald specialisering,
- kunna hantera fordon och utrustning inom vald specialisering på ett kvalitets-, miljö- och säkerhetsmedvetet sätt,
- kunna kontrollera samt iordningställa fordon och lastutrymme före och efter transportuppdrag,
- kunna utföra lastsäkring samt beräkna dess hållfasthet och utföra transport av gods inom vald specialisering,
- kunna utföra färdplanering samt beräkna lastmängd och viktfördelning och
- kunna tillämpa bestämmelser och anvisningar vid transportuppdrag inom vald specialisering.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande framför fordonet på ett säkert och tryggt sätt och agerar för att förebygga och minimera risker i samband med transportuppdrag.

Den studerande utför färdplanering och beräkningar av laststorlek och viktfördelning samt utför enklare transportuppdrag.

Den studerande redogör för bestämmelser avseende trafik, säkerhet och miljö inom vald specialisering.

Den studerande utför tillsyn av fordon och utrustning inom vald specialisering.

Kriterier för betyget Vål Godkänt

Den studerande analyserar trafiksituationer och transportuppdrag, ger förslag till transportlösningar och motiverar sina ställningstaganden.

Hälsa, miljö och säkerhet YRF2610

50 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall ge kunskaper om yrkesförarens arbetsmiljö och systematiskt arbetsmiljöarbete. Kursen skall ge kunskaper om trafiksäkerhet och om faktorer som främjar ett riskmedvetet trafikupp-trädande. Kursen skall ge kunskaper om fysiskt och psykiskt välbefinnande samt konsekvenser av alkohol, droger, läkemedel, trötthet och stress. Dessutom skall kursen ge kunskaper om hur fordonstrafik kan påverka miljön.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- ha kunskaper om systematiskt arbetsmiljöarbete och faktorer som främjar en säker arbets- och trafikmiljö,
- kunna redogöra för faktorer som påverkar välbefinnandet,
- ha kunskaper om hur alkohol, droger och läkemedel påverkar människokroppen,
- kunna redogöra för hur trötthet och stress påverkar föraren,
- kunna förebygga och hantera hot- och konfliktfyllda situationer,
- känna till risker vid användning av kommunikationsutrustning under färd,
- kunna genomföra första hjälpen och hjärt-lungräddning,
- ha beredskap att agera vid trafikolycka och att hantera psykiska krisreaktioner,
- ha kunskaper om faktorer som påverkar trafiksäkerheten och
- kunna ge exempel på hur vägtransporter kan påverka på miljön.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande beskriver systematiskt arbetsmiljöarbete och faktorer som främjar välbefinnande och en säker och trygg arbetsmiljö.

Den studerande gör självständigt relevanta val av metod och utrustning i samband med miljö- och säkerhetsfrågor.

Kriterier för betyget Vål Godkänt

Den studerande bedömer och analyserar arbetsmiljöfrågor och arbetet med riskhantering samt motiverar sina val och föreslår förbättringar.

Lastbilsmonterad kran YRF2611

50 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall ge kunskaper om bestämmelser för fordonsmonterade kranar. Kursen skall också ge kunskaper i att hantera och manövrera fordonsmonterade kranar på ett säkert och effektivt sätt.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- kunna utföra säkerhetskontroll, viss service och visst underhåll,
- känna till besiktnings- och fordonsbestämmelser,
- känna till kranars konstruktion och arbetsätt,
- kunna kontrollera och hantera olika lyftredskap,
- kunna beräkna lyftförmåga utifrån lyftdiagram,
- kunna utföra olika typer av lyft och manövrera maskinen efter teckengivning och radiodirigering,
- känna till bestämmelser för personlyft och
- kunna placera kranen så att största stabilitetsfaktor uppnås vid olika markförhållanden.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande redogör för olika bestämmelser för arbete med fordonsmonterad kran.

Den studerande tillämpar självständigt kunskaper om fordonsmonterad kran och utför arbeten på ett säkert och tryggt sätt.

Kriterier för betyget Vål Godkänt

Den studerande beräknar lyftförmåga och bestämmer vilken typ av lyftanordningar som skall användas.

Den studerande utför arbeten efter teckengivning och radiodirigering med fordonsmonterad kran. Den studerande bedömer och analyserar sitt handhavande samt motiverar sina val och föreslår förbättringar.

Transportbestämmelser YRF2613

150 verksamhetspoäng

Mål

Kursen skall ge kunskaper om nationella och internationella bestämmelser för godstransporter och specialtransporter inom vägtransportsektorn. Kursen skall ge kunskaper om lastplacering, gods-
hantering och transporthandlingar samt om säkerhet och risker i samband med transporter och
farligt gods. Kursen skall också ge kunskaper om logistik, materialadministration, ekonomi och
lönsamhet i samband med godstransporter samt om navigations- och informationssystem.

Mål som den studerande skall ha uppnått efter avslutad kurs

Den studerande skall

- kunna redogöra för och tillämpa bestämmelser för mottagande av gods och transport av gods, innefattande farligt gods,
- kunna använda navigations- och informationssystem för färdplanering och bedömning av vägars bärighetsklasser,
- kunna söka och tillämpa bestämmelser för godstransporter nationellt och internationellt,
- kunna hantera transporthandlingar,
- kunna beskriva materialadministration och logistiklösningar med utgångspunkt i effektivitet och kvalitet,
- kunna göra ekonomiska beräkningar och lönsamhetsbedömningar inom verksamhetsområdet.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Den studerande redogör för och tillämpar självständigt bestämmelser i relevanta situationer.

Den studerande prissätter transporttjänster och diskuterar effektivitets- och kvalitetskrav samt motiverar sina ställningstaganden.

Kriterier för betyget Väl Godkänt

Den studerande analyserar bestämmelser och arbetsuppgifter i samband med transport av gods samt motiverar sina ställningstaganden.